2024/2250

10.10.2024

USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU (EU) 2024/2250

ze dne 11. dubna 2024

obsahující připomínky, které jsou nedílnou součástí rozhodnutí o udělení absolutoria za plnění rozpočtu devátého, desátého a jedenáctého Evropského rozvojového fondu na rozpočtový rok 2022

EVROPSKÝ PARLAMENT,

— s ohledem na své rozhodnutí o udělení absolutoria za plnění rozpočtu devátého, desátého a jedenáctého Evropského rozvojového fondu na rozpočtový rok 2022,

— s ohledem na zvláštní zprávu Evropského účetního dvora č. 35/2018,

— s ohledem na článek 99 a čl. 100 třetí odrážku a přílohu V jednacího řádu,

— s ohledem na stanovisko Výboru pro rozvoj,

— s ohledem na zprávu Výboru pro rozpočtovou kontrolu (A9-0110/2024),

A. vzhledem k tomu, že rozvojová spolupráce Unie, jak je definována v článcích 208 až 211 Smlouvy o fungování Evropské unie, probíhá v celosvětovém kontextu vymezeném v Agendě OSN pro udržitelný rozvoj 2030 a v jejích cílech udržitelného rozvoje;

B. vzhledem k tomu, že Unie navázala vztahy založené na spolupráci s velkým počtem rozvojových zemí, přičemž hlavním cílem je podpora hospodářského, sociálního a environmentálního rozvoje a především omezení a odstranění chudoby v dlouhodobém horizontu prostřednictvím rozvojové a technické pomoci poskytované příslušným zemím;

C. vzhledem k tomu, že od roku 1959 do roku 2020 byla poskytována pomoc na rozvojovou spolupráci africkým, karibským a tichomořským zemím (AKT) a zámořským zemím a územím (ZZÚ) z Evropských rozvojových fondů (ERF); vzhledem k tomu, že rámcem upravujícím vztah Unie se zeměmi AKT a ZZÚ byla po dobu 20 let dohoda o partnerství podepsaná v Cotonou („dohoda z Cotonou“) ze dne 23. června 2000, jejíž platnost byla dočasně prodloužena; vzhledem k tomu, že dne 15. listopadu 2023 byla podepsána Samojská dohoda;

D. vzhledem k tomu, že jedenáctý ERF dospěl do své poslední fáze, když dne 31. prosince 2020 vstoupilo v platnost jeho ustanovení o skončení platnosti; vzhledem k tomu, že zvláštní smlouvy ke stávajícím dohodám o financování budou platit až do 31. prosince 2023 a že provádění probíhajících projektů financovaných z ERF bude pokračovat až do jejich úplného dokončení;

E. vzhledem k tomu, že ve víceletém finančním rámci na období 2021–2027 je pomoc na rozvojovou spolupráci se zeměmi AKT součástí Nástroje pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci – Globální Evropa (NDICI – Globální Evropa) a pomoc na rozvojovou spolupráci se ZZÚ je začleněná do rozhodnutí o přidružení zámoří, včetně Grónska;

F. vzhledem k tomu, že devátý, desátý a jedenáctý ERF do souhrnného rozpočtu Unie začleněny nebyly a budou se až do svého uzavření provádět a vykazovat odděleně;

G. vzhledem k tomu, že ERF jsou řízeny téměř výlučně Generálním ředitelstvím Komise pro mezinárodní partnerství (GŘ INTPA), přičemž malý podíl (5 %) výdajů z ERF v roce 2022 řídilo Generální ředitelství pro evropskou civilní ochranu a operace humanitární pomoci (GŘ ECHO);

H. vzhledem k tomu, že rozvojová spolupráce se vyvíjí od tradičnějšího modelu dárce – příjemce směrem k většímu důrazu na společné zájmy, jež zahrnují nejen sociální odvětví, ale také udržitelné investice, obchod a rozvoj hospodářských odvětví s vysokou přidanou hodnotou, a na mezinárodní partnerství zaměřená na řešení globálních výzev; vzhledem k tomu, že podle Smlouvy o fungování EU je „hlavním cílem politiky Unie [v oblasti rozvojové spolupráce] snížení a výhledově i vymýcení chudoby“;

I. vzhledem k tomu, že na základě přístupu „tým Evropa“ spolupracuje Unie v dané oblasti s členskými státy, s místními příjemci a s ostatními dárci, aby zajistila hmatatelný dopad a skutečně zásadní změnu v partnerských zemích;

Plnění rozpočtu

1. konstatuje, že v roce 2022 mělo na finanční plnění 10. a 11. ERF (individuální závazky ve výši 853 milionů EUR a platby ve výši 2 386 milionů EUR) vliv rozhodnutí Rady (EU) 2022/1223 ([1]) o opětovném použití prostředků, jejichž přidělení na závazky bylo zrušeno, ve výši 600 milionů EUR z 10. a 11. ERF;

2. vítá rozhodnutí Rady, kterým bylo přiděleno 600 milionů EUR ze zrušených projektů 10. a 11. ERF na financování opatření zaměřených na řešení krize v oblasti potravinového zabezpečení a hospodářského otřesu v zemích AKT v důsledku útočné války Ruska proti Ukrajině; domnívá se, že vzhledem k mimořádně zoufalé situaci v oblasti potravinového zabezpečení v zemích AKT je třeba tyto fondy doplnit vhodnými opatřeními na posílení potravinové soběstačnosti místních komunit;

3. konstatuje, že v roce 2022 přispělo provádění ERF ke zlepšení v oblasti vody a hygieny, přístupu k elektřině, přístupu k právní pomoci, potravinového zabezpečení a výživy, ochrany životního prostředí, strategií zmírňování změny klimatu a přírodních ekosystémů, zdraví, vzdělávání a podnikání/zaměstnatelnosti;

4. konstatuje, že ERF tvoří 33,2 % portfolia GŘ INTPA, pokud jde o platby v roce 2022, které dosáhly výše 2 452 milionů EUR (tj. 98,08 % ročního cíle); konstatuje, že platby Evropské investiční banky (EIB) činily 461 milionů EUR; konstatuje, že dne 31. prosince 2020 uplynula lhůta ustanovení o skončení platnosti jedenáctého ERF, a proto nebyly v roce 2022 přijaty žádné nové závazky s výjimkou závazků z prostředků pocházejících z opětovného použití rezervy 10. a 11. ERF podle rozhodnutí (EU) 2022/1223 v rámci zvláštních opatření pro reakci Unie na krizi v oblasti potravinového zabezpečení a hospodářského otřesu v afrických, karibských a tichomořských zemích (AKT); konstatuje, že platby EIB v souvislosti s investiční facilitou pro AKT činily 400 milionů EUR;

5. zdůrazňuje význam přístupu „tým Evropa“ pro účinnost a viditelnost pomoci Unie a vítá iniciativu Komise prohloubit koordinaci s členskými státy a co nejlépe využít jejich stávajících odborných znalostí týkajících se partnerských zemí a zajistit silnější Evropu ve světě; bere na vědomí regionální iniciativy v rámci přístupu „tým Evropa“ na migrační trase přes západní Středomoří, kde jeho řídící skupina zahrnuje zástupce GŘ NEAR a GŘ INTPA, kteří zajišťují soudržnost opatření a optimální využívání finančních zdrojů;

6. poukazuje na to, že v rámci 11. ERF bylo ukončeno 60 % smluv a že Komise by měla v roce 2024 dokončit uzavření 9. ERF; bere na vědomí pokrok dosažený při uzavírání 10. ERF, kde je ukončeno již 95,2 % smluv;

7. vítá úsilí GŘ INTPA o snížení objemu starého předběžného financování na cílovou hodnotu 40 % a starých nevypořádaných závazků na cílovou hodnotu 35 %; konstatuje, že GŘ INTPA tento cíl překročilo snížením starého předběžného financování ERF o 54,31 % a v případě starých nevypořádaných závazků ERF a v celé oblasti své působnosti o 52,51 %; konstatuje, že u nevypořádaných závazků dosáhlo v rámci plnění cíle 35 % pro ERF hodnoty 36,83 %;

8. konstatuje však, že podle zprávy Účetního dvora klíčový ukazatel výkonnosti GŘ INTPA týkající se snížení objemu starého předběžného financování nezohledňuje počet let, během nichž zůstává každá transakce předběžného financování otevřená, a Účetní dvůr se proto domnívá, že v plnění tohoto klíčového ukazatele výkonnosti se neodrážejí obtíže, s nimiž se setkal při zúčtování starších transakcí předběžného financování, z nichž některé byly otevřeny až 12 let; bere na vědomí odpověď Komise, že pokud jde o stárnutí neuzavřených faktur a předběžného financování, které zůstávají nezúčtovány po dobu až 12 let, většina těchto starých plateb předběžného financování souvisí se soudními spory; vyzývá Komisi, aby o těchto soudních sporech i nadále informovala Parlament, jak již činí v návaznosti na doporučení Parlamentu č. 2015/PAR/0463; dále konstatuje, že v zájmu snížení starého předběžného financování a řešení stárnutí faktur již Komise zavedla roční kontroly, přičemž 93 % plateb ERF v roce 2022 bylo provedeno včas, využívá přehled správy portfolia (aktualizovaný v říjnu 2023), který pracovníkům umožňuje sledovat stárnutí předběžného financování a dlouho neuhrazené faktury, a přijímá další opatření, včetně *ad hoc* kampaní, seminářů a pokynů;

9. konstatuje, že GŘ INTPA dosáhlo svého cíle nemít v rámci ERF více než 13 % starých smluv po skončení platnosti; konstatuje, že v rámci ERF činil výsledný podíl těchto smluv 10,56 % a v rámci souhrnného rozpočtu Unie 8,39 %;

10. poukazuje na to, že objem zbývajících závazků ERF dosahoval v roce 2022 12,6 %, tj. 8 250 milionů EUR;

([1]) Rozhodnutí Rady (EU) 2022/1223 ze dne 12. července 2022 o přidělení finančních prostředků uvolněných z projektů v rámci 10. a 11. Evropského rozvojového fondu na financování opatření k řešení krize v oblasti potravinového zabezpečení a hospodářského šoku v afrických, karibských a tichomořských zemích (AKT) v důsledku útočné války Ruska vůči Ukrajině (Úř. vest. L 188, 15/07/2022, s. 147).

Dopad činností ve finančních výkazech

11. konstatuje, že objem předběžného financování se snížil o 239 milionů EUR, do značné míry proto, že v důsledku menšího počtu podepsaných smluv se snížil počet vyplacených záloh (2 118 milionů EUR v roce 2021 ve srovnání s 853 miliony EUR v roce 2022), a že snížení objemu předběžného financování a dalších plateb vedlo k tomu, že se o 34 milionů EUR zvýšil objem hotovosti a jejích ekvivalentů;

12. bere na vědomí zvýšení výdajů příštích období o 123 milionů EUR v důsledku toho, že se na konci roku zvýšil počet neukončených smluv, pro které nebyly do konce roku potvrzeny žádné žádosti o úhradu nákladů, a výdaje proto bylo nutné odhadnout;

13. bere na vědomí rovněž celkový pokles provozních nákladů o 74 milionů EUR, zejména v důsledku likvidace svěřenských fondů, což vedlo ke snížení příspěvků potřebných k pokrytí jejich výdajů, a že výdaje související s pomocí při mimořádných událostech se zvýšily, protože prostředky z 10. a 11. ERF, jejichž přidělení na závazky bylo zrušeno, byly znovu použity na opatření proti negativním dopadům války na Ukrajině;

14. zdůrazňuje, že ohledně dopadů vystoupení Spojeného království z Unie dospěl Účetní dvůr k závěru, že neexistují žádné finanční dopady, které by se měly v účetní závěrce ERF za rok 2022 vykazovat, a že účetní závěrka ERF ke dni 31. prosinci 2022 správně odráží stav procesu vystoupení k tomuto datu;

Spolehlivost účetní závěrky

15. konstatuje, že rozpočet 9. ERF (2000–2007) činil pouze 13,8 miliardy EUR, rozpočet 10. ERF (2008–2013) 22,7 miliardy EUR, tedy téměř dvojnásobek, a rozpočet 11. ERF vzrostl na vysokou částku 30,5 miliardy EUR, z čehož 29,1 miliardy EUR bylo vyčleněno pro země AKT, 0,4 miliardy EUR na ZZÚ a 1 miliarda EUR na správní náklady;

16. bere na vědomí oznámení Komise z října 2021 o uzavření 8. ERF; poukazuje na to, že v roční účetní závěrce ERF za rozpočtový rok 2022 Komise uvedla, že všechny činnosti 8. ERF byly dokončeny a že všechny smlouvy a finanční rozhodnutí byly v účetní závěrce ERF uzavřeny a zbývající otevřené inkasní příkazy byly převedeny do 9. ERF; poukazuje nicméně na to, že v účetní závěrce stále figurovaly finanční informace o 8. ERF a že některé zůstatky 8. ERF byly v roce 2022 stále ještě otevřené; konstatuje, že k provoznímu uzavření 8. ERF došlo podle plánu v roce 2021 a že účetní uzávěrka 8. ERF dosud nebyla uzavřena v plném rozsahu kvůli probíhajícím inkasním příkazům;

17. konstatuje, že Účetní dvůr ve své výroční zprávě o činnostech financovaných z devátého, desátého a jedenáctého ERF na rozpočtový rok 2022 dospěl k závěru, že roční účetní závěrka za rozpočtový rok, který skončil dne 31. prosince 2022, „ve všech významných ohledech věrně“ zobrazuje finanční situaci ERF a že výsledky jejich operací, peněžních toků a změn v čistých aktivech za daný rok jsou v souladu s ustanoveními nařízení Rady (EU) 2018/1877 ([2]) (dále jen „finanční nařízení pro ERF“) a s účetními standardy pro veřejný sektor;

Legalita a správnost operací, na nichž se zakládá účetní závěrka

18. bere na vědomí výrok Účetního dvora, podle něhož jsou příjmy, na nichž se zakládá účetní závěrka za rozpočtový rok, který skončil dne 31. prosince 2022, ve všech významných ohledech legální a správné;

19. konstatuje, že provádění ERF se týká zemí, které čelí zhoršujícím se dopadům změny klimatu, úbytku biologické rozmanitosti a nedostatku potravin a jež jsou oslabeny v důsledku pandemie COVID-19, neodůvodněné a nevyprovokované válečné agrese Ruska proti Ukrajině a rostoucího zadlužení, nových a zapomenutých humanitárních krizí a konfliktů, což vytváří čím dál větší nerovnosti a chudobu; trvá proto na tom, že zbývající projekty v rámci ERF by se měly zaměřit na pokrok při provádění cílů udržitelného rozvoje; opakuje, že bezpečnost, vzájemně prospěšná partnerství a mezinárodní spolupráce jsou základními podmínkami pro to, aby svět dosáhl pokroku v plnění cílů udržitelného rozvoje do roku 2030 a dále;

20. opět vyjadřuje své znepokojení nad mnoha možnými příčinami toho, že Účetní dvůr již poněkolikáté vydal záporný výrok o legalitě a správnosti výdajů v důsledku skutečnosti, že výdaje schválené v účetní závěrce za rozpočtový rok, který skončil dne 31. prosince 2022, jsou zatíženy významnou mírou chyb; zároveň konstatuje, že kontext, v němž probíhá provádění ERF, je riskantní a složitý, rychle se vyvíjí a vykazuje pozoruhodnou rozmanitost, pokud jde o zeměpisné rozptýlení, prováděcí subjekty a partnerské země a metody poskytování pomoci;

([2]) Nařízení Rady (EU) 2018/1877 ze dne 26. listopadu 2018 o finančním nařízení pro 11. Evropský rozvojový fond a o zrušení nařízení (EU) 2015/323 (Úř. věst. L 307, 3.12.2018, s. 1).

21. konstatuje, že Účetní dvůr, aby zkontroloval správnost operací, prověřil vzorek 140 operací, které byly reprezentativní pro celé rozpětí výdajů z ERF; dále konstatuje, že vzorek se skládal z 27 operací souvisejících s nouzovým svěřenským fondem pro Afriku, 98 operací schválených 20 delegacemi EU ([3]) a 15 plateb schválených ústředím Komise;

22. se znepokojením konstatuje, že ze 140 zkoumaných operací 57 (40,7 %) obsahovalo chyby, oproti 54 (38,8 %) v roce 2021 u téhož počtu operací; navíc zdůrazňuje, že Účetní dvůr vyčíslil 48 chyb (43 v roce 2021), na jejichž základě odhadl v rozpočtovém roce 2022 míru chyb na úrovni 7,1 % (4,6 % v roce 2021);

23. se znepokojením konstatuje, že podle typologie chyb činila odhadovaná míra chyb v rozpočtovém roce 2022 v souvislosti s neuskutečněnými výdaji 51 % (14,9 % v roce 2021), v souvislosti s nezpůsobilými výdaji 24 % (38,6 % v roce 2021), v souvislosti se závažným nedodržením pravidel pro zadávání veřejných zakázek 16 % (14,6 % v roce 2021), v souvislosti s absencí nezbytných podkladů 7 % (23,3 % v roce 2021) a v souvislosti s jinými druhy chyb 2 % (8,6 % v roce 2021); bere na vědomí odpověď Komise, že většina chyb, kterým by bylo možné se vyhnout, souvisí s nadměrným zúčtováním (výdaje, které nevznikly), což je způsobeno nedostatečným finančním výkaznictvím ze strany prováděcích partnerů v rámci nepřímého řízení a nemá vliv na provádění projektů;

24. bere na vědomí odpověď Komise, že v roce 2022 bylo přibližně 50 % celkových chyb způsobeno nadměrným zúčtováním, což je praxe, kdy jsou do účetní závěrky zahrnuty výdaje, které nevznikly, jako vzniklé výdaje, a jsou tedy dočasné, neboť po konečném zúčtování již nebudou existovat; dále bere na vědomí opatření, která Komise přijala s cílem usnadnit identifikaci vzniklých výdajů, a vyzývá Komisi, aby informovala orgán příslušný k udělení absolutoria o účincích těchto opatření;

25. konstatuje, že kontroly *ex ante* prováděné GŘ INTPA v roce 2022 zabránily vyplacení nezpůsobilých výdajů v celkové výši 167,94 milionu EUR, což představuje 2,91 % celkové fakturované částky, přesahuje referenční hodnotu stanovenou GŘ INTPA pro tento ukazatel (2 %) a je vyšší než výsledek za rok 2021 (2,62 %); vybízí Komisi, aby dále zlepšovala kontrolní systémy;

26. je znepokojen tím, že v Beninu přidělila vnitrostátní schvalující osoba odpovědná za ERF zakázku, jejímž účelem bylo posílit zapojení občanské společnosti v zemi, poradenské společnosti, čímž závažným způsobem porušila pravidla pro zadávání veřejných zakázek; se znepokojením konstatuje, že podle Komise uplatnila hodnotící komise svou „diskreční pravomoc“ k použití metody výpočtu, která nebyla v rámci tohoto řízení dostatečně zdokumentována; bere na vědomí opatření, která Komise přijala s cílem řešit nedostatky zjištěné v této delegaci a zabránit podobným problémům v jiných delegacích; konstatuje, že míra chyb v delegaci EU v Beninu představovala přibližně 30 % celkové chyby, a že pokud by nebyla zahrnuta, celková chyba by činila přibližně 4,7 % namísto 7,1 %; připomíná zásadní význam transparentnosti a odpovědnosti pro nevládní organizace, které mají jednat v plném souladu s finančními pravidly a hodnotami Unie, zejména při správě finančních prostředků Unie, a zdůrazňuje, že by měly být podporovány kontrolní a monitorovací systémy nevládních organizací, zejména těch, které působí ve třetích zemích; připomíná, že nevládní organizace podléhají stejné úrovni kontroly a vyšetřování jako jakýkoli jiný příjemce finančních prostředků Unie;

27. se znepokojením konstatuje, že odhadovaná míra chyb systematicky překračuje prahovou hodnotu významnosti (2 %); se znepokojením konstatuje, že ve srovnání s rozpočtovým rokem 2021 činí nárůst odhadované míry chyb 2,5 %, zatímco mezi rozpočtovými roky 2020 a 2021 činil tento nárůst 0,8 %;

28. konstatuje, že v roce 2022 vydala Komise 333 inkasních příkazů na 293 smluv v celkové výši 62,92 milionu EUR;

Transparentnost a účinnost systémů monitorování a věrohodnosti

29. bere na vědomí připomínku Účetního dvora, že Komise a její prováděcí partneři se dopustili více chyb v operacích týkajících se programových odhadů a grantů a dohod o přiznání příspěvku uzavřených s přijímajícími zeměmi, mezinárodními organizacemi a agenturami členských států než u jiných forem podpory (například u dohod na stavební práce, dodávky a služby); navíc poznamenává, že z 99 operací tohoto typu kontrolovaných Účetním dvorem bylo 46 zatíženo vyčíslitelnými chybami, které představovaly 86 % odhadované míry chyb; bere na vědomí, že GŘ INTPA v současné době přezkoumává svou kontrolní strategii, včetně požadavků na podávání zpráv, a zkoumá možná nápravná opatření; žádá Komisi, aby orgán příslušný k udělení absolutoria informovala o své revidované kontrolní strategii;

([3]) Benin, Botswana, Burkina Faso, Džibutsko, Etiopie, Fidži, Gabon, Svatý Tomáš a Princův ostrov, Guinea-Bissau, Haiti, Pobřeží slonoviny, Libérie, Madagaskar, Malawi, Nigérie, Tanzanie, Gambie, Togo, Uganda a Zimbabwe.

30. konstatuje, že podle zprávy Účetního dvora měla Komise ve 23 případech vyčíslitelných chyb a v pěti případech nevyčíslitelných chyb dostatek informací k tomu, aby těmto chybám předešla nebo aby je odhalila a před schválením výdajů napravila; s odvoláním na posouzení Účetního dvora rovněž konstatuje, že kdyby Komise řádně využila všechny informace, které měla k dispozici, byla by odhadovaná míra chyb o 5,5 procentního bodu nižší, přičemž v roce 2021 byla nižší o 2,4 procentního bodu; bere na vědomí odpověď Komise, že většina chyb, kterým by bylo možné se vyhnout, je způsobena nedostatečným finančním výkaznictvím ze strany prováděcích partnerů v rámci nepřímého řízení; bere na vědomí závazek Komise přezkoumat svou kontrolní strategii, včetně požadavků na podávání zpráv, a vyzývá Komisi, aby podala zprávu o přijatých nápravných opatřeních;

31. na základě zprávy Účetního dvora konstatuje, že 22 operací obsahujících vyčíslitelné chyby, které k odhadované míře chyb přispěly 2,3 procentního bodu, bylo předmětem auditu nebo ověření výdajů; kromě toho konstatuje, že kontrolní systém GŘ INTPA je založen na kontrolách *ex ante* a že informace uvedené v auditních zprávách či zprávách o ověření popisující činnost, která byla skutečně provedena, neumožnily Účetnímu dvoru posoudit, zda bylo během těchto kontrol *ex ante* možné chyby zjistit a opravit, neboť zprávy nepokrývaly 100 % vykázaných výdajů ani nebyly dostatečně podrobné, aby bylo možné potvrdit, zda byly položky, u kterých Účetní dvůr odhalil chyby, součástí kontrol *ex ante*; v této souvislosti konstatuje, že Komise pravidelně aktualizuje podmínky pro ověřování výdajů s cílem zlepšit úplnost a jasnost podávání zpráv; vyzývá Komisi, aby orgán příslušný k udělení absolutoria informovala o dosažených zlepšeních;

32. zdůrazňuje, že Účetní dvůr zjistil, že ve dvou výdajových oblastech jsou operace díky zvláštním platebním podmínkám méně náchylné k chybám: a) rozpočtová podpora a b) projekty financované více dárci a realizované mezinárodními organizacemi, u nichž se uplatňuje „nominální přístup“; bere na vědomí, že v roce 2022 Účetní dvůr kontroloval dvě operace rozpočtové podpory a osm projektů s „nominálním přístupem“ řízených mezinárodními organizacemi;

33. zdůrazňuje, že důležitou úlohu hrají místní prováděcí partneři a že je třeba jim zajistit podporu a budování kapacit; konstatuje, že s postupným ukončováním projektů ERF by mělo být zachováno místní know-how týkající se nakládání s finančními prostředky Unie s cílem využít je pro projekty v rámci Nástroje pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci (NDICI) – Globální Evropa; zdůrazňuje, že projekty Unie by měly být předmětem hodnocení, monitorování a podávání zpráv, aby se zjistila jejich účinnost a zamezilo se nezamýšleným negativním dopadům;

34. je znepokojen tím, že stejně jako v předchozích letech některé mezinárodní organizace umožnily pouze omezený přístup k dokumentům (např. ve formátu pouze pro čtení), což bránilo plánování, provádění a kontrole kvality auditu Účetního dvora a vedlo ke zpoždění; konstatuje, že otázky týkající se kontroly byly při několika příležitostech projednány se subjekty OSN a se Světovou bankou, mimo jiné v rámci společných schůzí technické referenční skupiny a pracovní skupiny FAFA EU-OSN, a že byly zřízeny společné technické skupiny, které budou otázky týkající se auditu a kontroly pravidelně projednávat; dále konstatuje, že Komise spolupracuje s příslušnými mezinárodními organizacemi a zintenzivnila s nimi komunikaci o přístupu Účetního dvora k dokumentům; vybízí Komisi, aby toto úsilí zvýšila;

35. bere na vědomí, že podle odhadu uvedeného v jedenácté studii GŘ INTPA týkající se zbytkové chybovosti, jejíž provedení v roce 2022 zadalo generální ředitelství externímu dodavateli, je celková zbytková chybovost již sedmým rokem po sobě pod 2 % prahem významnosti stanoveným Komisí: 1,15 % (1,14 % v roce 2021);

36. zdůrazňuje, že podle posouzení Účetního dvora není studie zbytkové chybovosti ověřovací zakázkou ani auditem a je založena na metodice a příručce pro výpočet zbytkové chybovosti, které poskytlo GŘ INTPA; konstatuje, že GŘ INTPA objasnilo, že studie zbytkové chybovosti má být klíčovým ukazatelem odhadovaného finančního dopadu zbytkových chyb, tj. měří řádné fungování systému vnitřní kontroly, a prokazuje tak nápravnou kapacitu Komise; zdůrazňuje, že stejně jako v předchozích letech zjistil Účetní dvůr ve studii určitá omezení; konstatuje, že Účetní dvůr na základě svého přezkumu metody výpočtu použité ve studii zbytkové chybovosti z roku 2022 dospěl k závěru, že zbytková chybovost byla podhodnocena, a že podle výpočtu Účetního dvora činila zbytková chybovost 1,35 %; stejně jako v předchozích letech bere na vědomí rovněž stanovisko Účetního dvora, že metodika pro stanovení zbytkové chybovosti umožňuje dodavateli, aby se plně spoléhal na výsledky kontrol řízení, které provádí GŘ INTPA, a že spoléhat se na práci jiných auditorů je v rozporu s účelem studie zbytkové chybovosti;

37. konstatuje, že GŘ INTPA od roku 2018 významně snížilo rozsah výhrad (tj. podíl výdajů, na něž se výhrady vztahují) ve výročních zprávách o činnosti a že ani výroční zpráva o činnosti za rok 2022 neobsahuje žádné výhrady; konstatuje, že Účetní dvůr považuje neuvedení výhrad ve výroční zprávě o činnosti za rok 2022 za neopodstatněné, a domnívá se, že je zčásti důsledkem omezení studie zbytkové chybovosti; bere na vědomí odpověď Komise, že absence výhrad je odůvodněna správným uplatňováním metodiky a pokynů pro zbytkovou chybovost ze strany jejích ústředních útvarů;

38. konstatuje, že GŘ INTPA odhaduje celkovou rizikovou částku při platbě na 83,3 milionu EUR (1,4 % výdajů v roce 2022) a celkovou rizikovou částku při uzávěrce na 71,7 milionu EUR; dále konstatuje, že podle odhadu GŘ INTPA bude z rizikové částky při platbě v příštích letech kontrolami opraveno 11,6 milionu EUR (19 %) (tato částka se označuje jako „nápravná kapacita“);

39. konstatuje, že akční plán GŘ INTPA na rok 2022, který má řešit zjištěné nedostatky v kontrolách a vysoká rizika, zahrnuje zlepšení opatření přijatých v návaznosti na zjištění Účetního dvora a zjištění v oblasti zbytkové chybovosti a že v září 2022 byly přijaty nové verze příručky a metodiky pro stanovení zbytkové chybovosti s cílem řešit problémy, na které ve svých dřívějších připomínkách upozornil Účetní dvůr; bere na vědomí odpověď Komise, že pozměněná pravidla zabraňují nadměrnému spoléhání na předchozí kontrolní činnost, neboť nyní je nutné sledovat případy spoléhání na předchozí kontrolní činnost s ohledem na historické průměry; dále konstatuje, že Komise plně provedla doporučení Účetního dvora uvedené ve výroční zprávě za rok 2020, aby měl dodavatel studie zbytkové chybovosti povinnost informovat Komisi o veškerých podezřeních z podvodu proti rozpočtu Unie během její činnosti; vyjadřuje však politování nad tím, že Komise nepřijala doporučení obsažené ve výroční zprávě Účetního dvora za rok 2022, že má zlepšit metodiku pro stanovení zbytkové chybovosti a ověřovat její řádné uplatňování, a to s odůvodněním, že nepovažuje za nutné měnit metodiku uplatňovanou ve studii zbytkové chybovosti pro extrapolaci položek vysoké hodnoty;

Prevence podvodů, jejich odhalování a náprava

40. bere na vědomí, že GŘ INTPA vypracovalo a od roku 2014 provádí strategii pro boj proti podvodům založenou na metodice poskytnuté Evropským úřadem pro boj proti podvodům (OLAF) a že od jejího vstupu v platnost byla tato strategie třikrát aktualizována; konstatuje, že GŘ INTPA se rozhodlo odložit posouzení své strategie boje proti podvodům v polovině období (původně plánované na rok 2022) z důvodu několika probíhajících auditů a aktualizací probíhajících pod vedením Útvaru interního auditu (ISA), Evropského účetního dvora (EÚD) a Evropský úřad pro boj proti podvodům (OLAF); konstatuje rovněž, že GŘ INTPA provedlo 90 % příslušného akčního plánu a že všechna opatření byla uskutečněna v ohlášených lhůtách, kromě jednoho, v jehož rámci zkoumalo GŘ spolu s úřadem OLAF možnost šíření anonymizovaných příkladů podvodů v rámci vnitřní sítě Komise, které bylo provedeno v roce 2023;

41. konstatuje, že GŘ INTPA rovněž přispělo ke strategii Komise v oblasti boje proti podvodům a přijalo opatření v návaznosti na finanční doporučení úřadu OLAF vydaná v letech 2018–2022, což vedlo k tomu, že bylo uzavřeno pouze 24 % finančních doporučení, přičemž 76 % finančních doporučení bylo realizováno formou návazných opatření; vítá výsledky dosažené během roku 2022, jako je vstup v platnost nových interních pokynů pro nakládání s informacemi o podvodech, posílený systém jmenování v rámci sítě GŘ INTPA pro boj proti podvodům, zahájení externích osvětových akcí zaměřených na prováděcí partnery a příjemce GŘ INTPA, pokračující aktualizace všech interních internetových stránek, příruček a databází a výroční sdělení všem zaměstnancům o profesních etických normách, prevenci a odhalování podvodů a pravidlech pro zveřejňování informací;

42. konstatuje, že na konci roku 2022 bylo GŘ INTPA informováno o 24 probíhajících vyšetřováních a úřad OLAF je informoval o uzavření šesti vyšetřování, na jejichž základě vydal finanční nebo správní doporučení, o uzavření sedmi vyšetřování bez doporučení a o postoupení dvou případů Úřadu evropského veřejného žalobce; konstatuje, že GŘ INTPA systematicky předávalo úřadu OLAF všechny případy podezření na podvod nebo nesrovnalost a pozorně se řídilo všemi jeho finančními doporučeními;

43. konstatuje, že prvním prioritním cílem strategie GŘ INTPA v oblasti boje proti podvodům na období 2021–2024 je zvýšit vnitřní a vnější povědomí o otázkách souvisejících s podvody, a to i nabízením možností školení; vyjadřuje však politování nad tím, že při své pracovní cestě, během níž Účetní dvůr navštívil čtyři delegace, zjistil nedostatečnou proškolenost v oblasti předcházení podvodům (zaměstnanci v posledních pěti letech neprošli školením v oblasti předcházení podvodům);

44. vítá skutečnost, že GŘ INTPA optimalizovalo využívání systému včasného odhalování rizik a vylučování hospodářských subjektů jako nástroje pro stíhání podvodů a posílilo opatření proti podvodům v oblasti rozpočtové podpory;

Rozpočtová podpora Unie

45. konstatuje, že v roce 2022 činily prostředky rozpočtové podpory vyplacené v rámci ERF 105,2 milionu EUR;

46. pro porovnání konstatuje, že třetím největším portfoliem rozpočtové podpory byla v roce 2022 Ukrajina, kde hodnota probíhajících operací dosáhla téměř 800 milionů EUR;

47. poukazuje na to, že v posledních třech letech bylo v rámci rozpočtové podpory EU vyplaceno celkem 6 miliard EUR – 3 miliardy EUR v roce 2020, 1,2 miliardy EUR v roce 2021 a 1,8 miliardy EUR v roce 2022; konstatuje rovněž, že rozpočtová podpora představovala 15 % plateb Evropské komise v rámci Nástroje pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci – Globální Evropa (NDICI – Globální Evropa), nástroje předvstupní pomoci (NPP III), rozhodnutí o přidružení zámoří včetně Grónska (DOAG) nebo v rámci předchozích nástrojů;

48. konstatuje, že největším příjemcem rozpočtové podpory se v roce 2022 stalo evropské sousedství (38 %), po němž následovaly subsaharská Afrika (24 %), Asie (18 %), západní Balkán (8 %), Latinská Amerika (6 %), karibská oblast (2 %), zámořské země a území (2 %) a tichomořský region (2 %), a že z hlediska typu dohod převažují dohody o provádění odvětvových reforem (SPRC) nad dohodami o posilování státní správy a odolnosti (SRBC) a dohodami o cílech udržitelného rozvoje (SDGC), kdy na první typ dohod připadá 74 % hodnoty portfolia a na zbývající dva typy 24,5 % a 1,5 %;

49. připomíná, že Účetní dvůr při auditu správnosti ([4]) nemůže zjišťovat, co se stane poté, kdy Komise rozpočtovou podporu přijímající zemi vyplatí, protože tyto prostředky se pak slučují s vlastními rozpočtovými zdroji dané země;

50. konstatuje, že v roce 2022 byly největšími příjemci plateb z ERF Mosambik, Súdán a Demokratická republika Kongo a mezi nejvíce finančně podporovaná odvětví patřily vláda a občanská společnost, zemědělství, energetika a sociální infrastruktura a služby; konstatuje, že provádění ERF se týká zemí, které čelí zhoršujícím se dopadům změny klimatu, úbytku biologické rozmanitosti a nedostatku potravin a jsou oslabeny rostoucím zadlužením a novými a zapomenutými humanitárními krizemi a konflikty, což vede k rostoucí nerovnosti a chudobě; vyzývá k tomu, aby byl ERF podmíněný, pokud existují důkazy o porušování lidských práv, a aby byl posuzován s ohledem na korupci a daňové úniky;

51. vyzývá k větší koordinaci mezi Komisí, ESVČ a delegacemi EU s cílem usnadnit diskuse a spolupráci s příslušnými aktéry na místě, aby bylo možné určit projekty, které nejlépe splňují cíle účinnosti rozvoje;

52. konstatuje, že místní a nevládní subjekty jsou partnery, kteří mají dobré předpoklady k tomu, aby poskytovali pomoc Unie lidem v nouzi, zejména v odlehlých oblastech; zdůrazňuje, že posílená spolupráce Unie s těmito organizacemi by mohla urychlit účinnost rozvojové spolupráce;

Opatření v návaznosti na udělení absolutoria za rok 2021

53. na základě zprávy Komise o opatřeních následujících po udělení absolutoria za rok 2021 konstatuje, že probíhá digitalizace kontrol vnější činnosti, v jejímž rámci mají být přijaty korporátní postupy a nástroje, a že nadcházející přechod ke korporátnímu systému eAudit přispěje k systematičtějšímu a integrovanějšímu monitorování zjištění vyplývajících z auditů a ověřování, a tím k větší ucelenosti návazného procesu;

54. konstatuje, že v roce 2023 začala opět probíhat společná školení se zaměstnanci OSN a že Komise se s OSN dohodla na zřízení společných technických skupin, kde se budou pravidelně projednávat otázky týkající se auditu a kontroly, a že Komise bude i nadále přijímat opatření k nalezení praktických a dlouhodobých řešení těchto otázek;

55. konstatuje, že GŘ INTPA v roce 2022 posoudilo systémová zjištění, k nimž dospělo ověřování výdajů u akcí prováděných 20 globálně působícími mezinárodními organizacemi, které mají centralizované řízení auditních úkolů, a že v lednu 2023 sdělilo svá zjištění i navrhovaná zmírňující opatření příslušným zaměstnancům ústředí a delegací;

56. konstatuje, že Komise a její partnerské instituce (včetně rozvojových finančních institucí a rozvojových agentur) aktivně spolupracují s místními organizacemi působícími v soukromém sektoru, aby s nimi jednaly o výzvách a možnostech zlepšení přístupu ke zdrojům financování prostřednictvím finančních nástrojů, jako jsou operace kombinovaného financování, a že s pomocí delegací EU a národních investičních fór probíhá v partnerství s partnerskými zeměmi dialog o příslušných oblastech politiky; zdůrazňuje význam mobilizace soukromého sektoru pro překlenutí mezery ve financování rozvoje a dosažení cílů udržitelného rozvoje;

57. vítá strategii Global Gateway jako koordinovanou reakci Unie na globální výzvy; je toho názoru, že v době nových geostrategických výzev musí zahraniční a bezpečnostní politika Unie a aktéři rozvojové spolupráce lépe koordinovat svou činnost, aby se zvýšila přítomnost a viditelnost Unie ve světě prostřednictvím tvrdých a měkkých investic do infrastruktury, které vytvářejí vnitrostátní hodnotu v partnerských zemích prostřednictvím spolupráce se soukromým sektorem a rozvojovými finančními institucemi, v souladu s cíli udržitelného rozvoje;

58. připomíná, že globální krize způsobily a prohloubily nerovnosti v rámci jednotlivých zemí i mezi nimi, což oslabilo sociální soudržnost, a v této souvislosti vítá vytvoření ukazatele nerovnosti (I-Marker), jenž má sloužit jako spolehlivý systém podávání zpráv a srovnávání, pokud jde o příspěvek všech intervencí ke snižování nerovností;

59. opakuje doporučení Účetního dvora adresovaná Komisi:
   a) dbát na to, aby byly včas zúčtovány účetní zůstatky u uzavřených ERF;
   b) dbát na to, aby v roční účetní závěrce byly včas zúčtovány předběžné financování a faktury;
   c) přijmout opatření ke zkvalitnění kontrolních systémů delegací EU pro zúčtování předběžného financování;
   d) připomínat povinnost dodržování pravidel v oblasti DPH a provádět příslušné kontroly;
   e) posílit kontroly *ex ante* před schválením výdajů;
   f) zlepšit metodiku týkající se zbytkové chybovosti a ověřovat, že je řádným způsobem uplatňována.

([4]) Zvláštní zpráva Účetního dvora č. 25/2019: Kvalita údajů v rozpočtové podpoře: nedostatky v některých ukazatelích a v ověřování platby variabilních tranší.